

PERŽVALGA.

— Peterburgo Lietuvių Savitarpinės Pagelbos draugija 26 gruodžio p. m. atlošė lietuvišką teatrą, perstatant dramatišką etiudą: „Musų Bajorai“ I. Margal'o ir „Paskutinį kartą“ monologą Vaišganto. Po teatrui, kaip paprastai, buvo šokiai. Daugiau nieko apie tą lietuvių vakarėlį nežinom, nes pranešam žinutę tikrai iš programo mums prisiūsto. Nepoilsu rasi prisieis liaudies su prancūzais lietuviškų teatrų: ikšiolei jie buvo mums tiesiog istoriškais atsitikimais, bet dabartės, kada pradės lošti po visus Lietuvos miestus ir miestelius, tai teatrui taps paprastu kasdieniniu apsireiškimu.

— Pradžioje šio meto (11 ar 12 sausio, sulyg „Lietuva“ tai 16 gruodžio) Christijanijoje, Norvegijos sostapilėj, pasimirė vienas iš didelių mylėtojų lietuviškos kalbos, Dr. Jurgis Sauerwein. Velionis rašinėjo karštas, patrijotiškas eilutes dar į „Aušrą“ pirmą lietuvišką laikraštį, pasirašydamas pseudonimais tai Girėnas, tai Silvatikus. Jis buvo vienas iš gabiausių lingvistų, nes mokėjo su visum 40 kalbų, mokėjo taip gerai, kad galėjo jose rašyti eiles. O juk eiles rašant, tai reikia tą kalbą nudugnei pažinti. Tarp kitų seniausių kalbų, mokėjo net kiniską su japoniska. Jis buvo vokiety, gimęs 1831 m. Hano vere.

— „Chicago Examiner“ paduoda žinutę nuo 16 sausio, buk Vilniuje tapęs iškeltas dinamitais Katarinos II-osios paminklas, kurį nesenei caro valdzia su tokia pompa atidengė. Nežinia vienok, ar tas yra tiesa, ar tik tuščia paskala. O butų neblogai, kad ištikrųjų tas špiziaus gabalas išlėktų kada į oną.

— „Kraj“ rašo apie Krovos lietuvių draugovę „Ruta“.

Jis sako, kad „R.“ skurstanti, teturinti vos 30 sąnarių, nes, girdi, jos lietuviai, kaipo ne užsiimančios politika, nenorį remti (lyg kad jau visi lietuviai perdėm butų tapę aitrtais politikieriais), o lenkai, girdi, nežiną jos, nes ji nesiskardinant. Toliaus rašo, kad „Ruta“, turbūt dėl pasiskardinimo, ketinantį uždėti savo organą. Net vel pajūkia, kad „R.“ sąnariai ketiną statyti Vytautui paminklą. — Mums rodosi, kad „Rutos“ neremia lietuviai per tai, kad mažai apie ją žino, o lenkai per tai, kad yra politikieriais. Taigi mes manome atbulai prieš „Krajų“. Vienok dabar ir ištikrųjų menka viltis „Rutai“ pritraukti mokytinius lietuvius, kuomet šie spaudai atsidarius galės darbuotis pačioj Lietuvoj.

— Minske nesenei vidurdieny tapo išmėtyta atsišaukimai žydiškoje kalboje p. a.: „Pribuvimas caro“, kurie policiją įvarė į avies kvaitulį bejieš kant jų ir kaltininkų. Mėtytojų nesugavo. Matyt greitų būta. Teipgi buvo išmėtyta maskoliškoje kalboje: „Nauja mobilizacija“ ir „Jūs ir darbininkai esate valstiečiai“. Valdžios energiškai jieško atsišaukimų.

— Maskoliški laikraščiai rašo, kad ukininkai lietuviai valsčių: Panevėžio, Krakinos, Čipėnų, Pnių ir Stumbrių — Kauno gub. — sudėję 550 rub. ir nusiuntę tuos pinigus buvusiam general-gubernatoriui, Sviatopolk Mirskiui, su tikslu padaryt kokią atmintį jo vardui. Tą savo mandagumą išreiškia už „pasirupinimą apie spaudą“. Mirskis padėkavojo ir pinigus padėjo į Panevėžio pradinę mokyklę, delei trijų stipendijatų. — Na, argi bereikio didesnių mulkių, kaip minėti kaimiečiai?

— Nedėlinis The North American paduoda iš Odesos lietuvių gyvenimo sekantį atsitikimą, butent tenykātis ka-

talikų kunigas iš sakyklės aštriai išpeikęs valdzia ir užsi-puojęs ko ten aitriai ant lietuvių, savo parapijonų. Tie apsiskundę vyskupui, ir šis paliepęs kunigui savo pamokslą atšaukti. Kada kitą nedėlią jis tą padarė, tai moteris lietuves pamislijo, kad jų kunigėlis parsidavė carui ir priėmė pravoslaviją. Jos baisia ant kunigo supyko, ir pagriebę išeinant iš bažnyčios ėmė jam pešti plaukus nuo galvos, stumdyti ir draskyti nagais veidą. Butų sako gal blogai su kunigėliu atsitikę, jei nebūtų jo atėmusi policija.

— Tapo išrinkta nauji „Aušros“ dr-ės centrališki viršininkai: prezidentu Dr. Graičiūnas, kasierium Dr. Šliupas, sekretorium susinešimų Šernas, sekretorium finansų Lalis, protokolų sekretorium K. Gugis ir knygininke Augštakalniūtė. Išimant Dr. Šliupą, visi kiti iš Chicagos.

— Pagal metinį urėdišką pranešimą nuo berzelio 30, 1993, iki berzelio 30, 1904 m., ateivių atvyko į Suvienytas Valstijas 812,870. Lietuvių atvyko 12,780 (vyrų 8,854, moterų 3,926).

Vaikų iki 14 metų buvo 1,317
Suaugusių iki 45 m. 11,279
Virš 45 metų 184
Mokėjo vien skaityt 682
Nemokėj skaityt ne rašyt 5,523 arba 54%, t. y. ant šimto lietuvių vos 46 temokėjo skaityt ir rašyt.

328 lietuviai atsinešė pinigų virš \$50,00, o 9,370 atsinešė mažiaus \$50,00, nes atsinešimo pinigų norma tapo pakelta nuo \$30,00 ant \$50,00. Abelnai viso lietuviai atsinešė pinigų \$122,146,00 (be abejonės bus daugiau atsinešę, nes kurie turėjo daugiau, tai neparodė, o tik apie \$10-20 parodydavo).

Atgal lietuvių sugražinta tapo net 285 delei šių priezasčių:

Del turėjimo limpančias ligas 89
Del trachomos 74

Del menkos sveikatos 50
Del visokių ligų 63
Kontraktiškų darbininkų 9
Sugražinti tapo 3 lietuviai jau pragyvenę vienus metus Amerikoje, o 4 net po trejų metų pragyvenimo, kurie pateko į prieglaudos namus ar kalėjimus. Abelnai visokių ateivių, jau vienus metus pragyvenusių Amerikoje, sugražinta atgal 300, o pragyvenusių po 3 metus sugražino net 479. Visus ateivius grąžina atgal laike 3 metų nuo atkėliavimo, jeigu dėl netekimo sveikatos patenka į prieglaudos namus, arba dėl persigėrimo į beprotnamius, arba dėl kriminališkų prasizengimų į kalėjimus. Lietuviams reikia šitą įsitėmyti, ypatingai Shuykill pavieto.

Daugiausiai lietuvių atkeliavo į šias valstijas:

Connecticut	695
Illinois	1,914
Maryland	210
Massachusetts	1,604
Michigan	148
New Jersey	615
New York	1,592
Ohio	242
Pennsylvania	5,046
West Virginia	132
Wisconsin	140

Į kitas valstijas nukeliavo po keletą dešimtų, o du net į Aliaską.

Amatninkų lietuvių atvyko 831, iš kurių 316 buvo kalnakasiais. Iš moterų tik 16 mokėjo rubus siuti.

Lietuvių kriminalistų Amerikos kalėjimuose, beprotnamiuose ir pavargėlių namuose viso yra 196 (vyrų 177, moterų 19). Pagal amžį 19 yra iki 21 metų, o 177 virš 21 metų.

Kriminalistų yra	21
Mazesnių prasikaltėlių	54
Bepročių	20
Pavargėlių	101

Iki 2 metų yra uždarytų 135; virš 2 metų laiko 26, o ant visos gyvasties uždaryta yra 35.

Mass., Conn., N. J., N. Y. ir Pa. valstijose yra 170 lietuvių

(vyrų 152, moterių 18) kalėjimuose, beprotnamiuose ir pavargėlių namuose (kriminalistų 17 (daugiausiai Shuykill pavieta), mažesnių prasikaltėlių 41, bepročių 15 ir pavargėlių 87). Maryland valstijoje yra 2 bepročiai. Ohio, Ill., Mich. ir Wis. valstijose yra 22 (kriminalistų 3, maž. prasikaltėlių 3, bepročių 2, pavargėlių 14). Colorado 1 beprotis, ir Indian Territory 1 kriminalistas.

Vienas iš įspūdingiausių apsišėkimų tarpe lietuvių, tai didžiausias išsiplatinimas egipčių akių uždegimo — *trachomos*. Kad teip yra, rodo šios skaitlinės:

Tautos	Skaitlius	Turėjo
iš Maskolijos: atvykusių trachomą		
Lietuvių	12,780	74
Finų	10,156	18
Lenkų	32,577	57
Vokiečių	7,128	27
Žydų	77,544	65
Maskolijų	3,961	2
Iš Vokietijos:		
Vokiečių	40,526	13
Žydų	669	1
Lenkų	4,901	10
Iš Austrijos:		
Cekų	11,838	6
Kroatų	21,105	18
Vokiečių	22,507	11
Žydų	20,211	32
Lenkų	30,243	38
Rusinų	9,415	22
Slovakų	27,895	29

Viršai esančios skaitlinės parodo, jog ant 1000 lietuvių, net 6 turi trachomą; finai ir lenkai ant 1000 nė po 2, vokiečiai iš Maskolijos ant 1000 po 4; žydai ant 1000 nė po 1; maskoliai ant 2000 po 1.

Lietuviai turi iš visų pajėgų stengtis nuo tos baisios ligos išsigydyti, idant netaptų nereigiais. Kaip užsilaikyti sergantiems ir gydytis, yra pamo kinimas „Naujam Kalendoriuje“ 1905 metų.

Isz Lietuvos.

Pilviškiai, Suvalkų gub.

Kaip žmogus nuvargintas randa ramybę apsakyme savo nelaimių draugams, teip ir mano širdis, norėdama pasiskusti, privertė manę parašyti šį-tą apie šį Lietuvos kampelį, idant pasidalinti jausmais su savo mylimais broliais gyvenančiais tolymoje Amerikoje. — Mobilizacija, kaip pavietrė išgriovus šį pavietą, atgabeno po draug ir daug nelaimių neturteliams. Moteris ir vaikai neteko savo duonos uždurbėjų; vyrai išsisklaidė po visas šalis, vieni į karę ant prazuties, kiti į tolymas šalis Europos ir Amerikos; ukininkai neteko savo geriausių arklių ir nors mokėjo nuo 150 iki 240 rublių už arkį, vienok ir tuos pačius pinigus, tai bažnyčiose tai raštinėse, visokiais budais išviljojo nuo jų neva ant „Raudonojo kryžiaus“; teipogi neteko ir darbininkų: buvę kariumenė išbėgiojo arba tapo paimti karėn; jauni, bijodami kad su išėjimu toliaus nebutų blogiaus, iš anksto pasitraukė, o liko tik šlubi, akli ar seni, kuriuos neėmė į karę. Moteris, likę be vyrų, o po draug ir be kasnio duonos, kreipėsi prie rando prašydamos pagalbos, ir rodo nekurius gauna menką piniginę pašėlpą, bet ir tą, saiko, turės valsčiai sudėti.

— Visur ašaros, visur nuliudimas!... Iš karės gavę laiskus nuo sunų tėvai ir nemenkai ašarų išlieja; ir kurgi nelies, kad jų mylimiausi vaikeliai tokius vargus vargsta. Cia norėdamas aiškiaus parodyti turinius tų laiškų, vieną nors sutrumpintoje formoje parašau, kuris skamba sekančiai: „Mieli tėveliai! Apreiškiu kad esu sveikas ir gyvas tik nelinksmas. Buvau 13 parų mušyje po Liaojangu, bet likau ne pazeistas, nes mes ne „strielkavi“ tik „rezerviniai“, einame

užpakalyj kitų ir, jei matome blogai, tai bėgam. Iš mus pulko (85 pėkščiasis Vyborgskas pulkas) išmušė 500 vyrų, bet aš likau gyvas. Mum labai didelis vargas; šaltis nemažas, o reikia ant lauko budelėse buti. Jokio paklodalo neturime: tas pats šinelis pasiklot, tas pats užsiklot. Dabar mes gavom nuo karaliaus dovanų po marškinius, po dvejus autus, po šnibzdoką, po svarą cukraus, po svarą tabako ir po paką popieros laiškam rašyti. Jūs tėveliai nesiūskite su maršėm man laiskus; mums tur eit už dyką. O pinigų tai man teipgi nesiūskite, ba kas iš jų, kad nēr kę nē nuo ko nusi-pirkti. Sudievu ir tt.”

— Teipogi norėčia pranėšti garbiems tautiečiams, kad Antanas Beza (š Vaitų kaimo šios parap.) žuvo karėje. Jis uzbėgo ant Japoniškų minų ir likosi sudraskytas, ką liudija du laiškai draugų atrašyti pas jo tėvus. Velionis buvo geras tėvynainis, kiek apie jį gavau patirti. (Butų gerai, kad kiekviens geras tautietis, patyręs apie žuvimą kokio nors lietuviotėvynainio ar šėip zymėnio vyro, pagarsintų apie tą laikraščiuose).

— Vilkaviškio ir Naumiesčio pavietuose (Suvalkų gub.) dar mobilizacija nedaroma, bet ir ten neilgai trukus žada atsilankyti, nors menkai ką pelnys, nes veik visi jau prasišalino.

— Ant išleisto caro manifesto, gimus carukui, apgarsinta tapo, kad politiškėms nusidėjėliams esanti trečia dalis bausmės dovanota, ar tai kalinio arištrėpimo, o menkesniems nusidėjėliams (politiškiems), kurie buvo atiduoti priežiurai policijos suvisu dovanota. Žadėta vagius ir žmogžudzius bausti aštrėius; bet vienaip kalba, o kiteip daro: po manifesto politiškų nē vienas ne pasirodė, (Žmonės apšviesti gerai suprato caro vy-

liugingas žabangas, už tai ir nesidavė pagauti. Juk jie niekuom nėra prasikaltę, taigi nereikalauja jokių dovanų. Tesinaudoja caro mylistoms kriminalistai, o nē žmonės nekalti. R.), o vagių priviso tiek, kad išvogė ukininkų paskatinius arklius. Teipogi apskelbta jog lietuviška kalba, raštas, knygos ir laikraščiai (ne visi! R.) visoje caro viešpatystėje liuosi, ir kiekvienas, norą turintis, gali jās vartoti, už ką tamsuoliai kelia iki debesų „gerą širdį“ caro ir naujo ministerio; bet sumanesni žmonės kelia augštyn ne carą ir jo tarnus, tik tuos vyrus, kurie iškovojo tikrą savastį užgriebtą budelio-Muravjovo nuo mus pačių, ir žada mažai atkreipti atydos ant tų išsijotų per cenzuros sietelį raštų, remdami užsieninę literaturą, kaipo atidarantią akis žmonijai. Bus gana tuom tarpu; toliaus vėl parašysiu. B. Pseudonimas.

Atsisakykime nuo kariumenės! *

Šimet vėl kelias tukstantis mūsų brolių paėmė į kariumenę. Lietuvos sunai paplus po visą caro viešpatystę. O ką ten su jais darys? Pirmučiausia prisiekdys garbint carą, laikys juos gyvulių vietoje, dauzys veidą, spardys, spardys už mažiausį nusidėjimą, kanks visokiais budais, ir ne tik pasiskusti, bet ir žodį ištart negalės, o už pusės metų grius juos į Mandžuriją savo galvu guldysi. Už ką jus savo galvas guldysite? Už carą ir jo ponus piniguočius, kurie iš jūsų kruvino prakaito gyvena! Juk ne jums priguli galvas guldysi ir kraujas lieti, bet tiems kurie tą karę pradėjo: carui su jo valdininkais. Jūs geriau prieš juos pakelkit ginklus, o ne prieš japonus, kurie teipgi nieko nekalti, nes caras ir jo piniguočiai — jūsų didžiausi priešai: jie jus laiko

gyvulių vietoj ir ant mirties stato. Ar su linksmybe turėsite keliauti į Mandžuriją?! Ar linksmybus bus tėvai? Juk ne! Pamislykit, broliai, kokiam linksmybume palikt šiądien savo tėvus! Visi su nuliudimu ir ašaroms jus išleido. Broliai! o kokia bus tėvams linksmybė kaip paduos jus į kariūmenę? Jiems širdis pliš iš gailės, kad nebematys savo sunaus per keturis metus, o gal ir ant amžių. Broliai, ar negaila palikti savo tėvus, brolius ir seseris, tokiam nuliudime? Argi dėlto jie jus užaugino, kad paskui turėtų širdies sopulį? Ar negeriau atsisakyti nuo kariūmenės, arba slapstytis tarp pažįstamų žmonių, kaip seniau tėvai mūsų darė, arba bėgti į Ameriką, o ne savo tėvus pirm laiko varyti į grabą! Ar jums caras su savo piniguočiais geresni už tėvus? Ar jūs dėl jo turite tokią daugybę žemės plotų užimti, liedami kraują savo? Ne, broliai, ne! Reikia jau mums visiems susiprasti! Reikia, kad mūsų akys pamatytų šviesos spindulius. Reikia mums tos prakeiktos valdžios paramčius pakirsti!! Reikia mums padidinti skaitlių vidurinių priešų caro! Reikia mums visiems sušukti vienu balsu: Mes nebenorime carui tarnauti ir kankintiniams but! Mes neisime į kariūmenę, mums gaila palikti tėvus, brolius, seseris, ir tėvynės savo!!

13 spalio 1904.

Kupiškio lietuvių Social-Demokratų organizacija.

*) Perspaudinėme šį atsišaukimą, rudeniop išplatintą Kauno gubernijoje, iš nuorašo, prisiųsto mums iš „Darb. Balso“ redakcijos. R.

Vienybės skaitytojams

Visi „Vienybės“ skaitytojai yra užkviečiami atnaujinti prenumeratą ir sykiu prisiųsti užvilktą skolą, idant parašydami skaitytojus į naujas knygas adresu, sykiu ir juos įrašytumėm, kad gautų visus numerius ir neturėtų pertraukos skaityme.

Pradžia revoliucijos Maskolijoje.

Ilgas Maskolijos proletarijaus skurdas galų gale priverstė vargdienius prie susipratimo, kad pagerinimas jų būsenos ateis ne „iš viršaus“, ne nuo „dievo pamostytojo caro“, bet iš „apačios“, t. y. kada žemiausios ir skaitlingiausios luomos žmonių, sukilę ir su ginklais rankose, nugriauti ronus, ir ims savę valdyti patys; tuomet, kada valdžia bus žmonių, o ne biurokratų. Iki šiolei žmonės savo nepasikakimimus dabartine tvarka dar vis slėpė; bandė nuversti kaltę savo vargų ant žemesnių despotų: policijos, žandarų, prištavų, policmeisterių, gubernatorių ir k. caro tarnų. Bet ilgainiui suprato, kad norint piktą medį išnaikinti, reikia ne šakeles genėti, bet rausti šaknis: reikia kibti į patį carizmo lizdą—ministrus, caro giminaičius, kurie imdami milijonines algas labai uoliai stovi už „samoderžaviją“ bei į patį carą. Sipiagin, Plevė, Bobrikov ir kiti, jau krito po ašmenais vargdienių susipratimo. Dabar pareina iš eilės griebtis į stambesnius siaubunus...

18 sausio, kada caras su visa savo šeimyna ir gimine; su visa gauja tarnų ir diduomenės ėjo per šventę „trijų karalių“, pagal stačiatikių paprotį, prie šventinimo vandens ant upės Nevos; ir kada tos „šventinimo“ vandens apeigos pasibaigė, buvo sukamandavota šaut iš kanuolių stovinčių prie birzos, carui saliant. Iš trečiojo iš eilės šuvis iššoko bomba dinamito, taikomo į burį caro šeimynos. Bomba eksplodavo ir užmušė vieną policijantą, teipgi keletą aplinkinių sužeidė. Biskį tik žemiau but bomba paleista, butų sunaikinusi visą Romanovų šeimyną, but buvę po carui... Kanuolės, iš kurių yra saliotuojamas caras, esti prižiurimos augštai

stovinčių ir ištikimų carui urėdninkų. Vienok šiuom kartu pasirodė, kad caras ir ant savo ištikimų nebegali pasitikėti. Reikia sau perstatyti, kokį baisų įspudį padarė ant caro ir jo mylimos gentės toks drąsus pasikėsėjimas ant jų galvų. Umai suareštavojo visus buvusius prie kanuolės, prie ko sostapilės laikraščiams tapo paliepta pranešti apie tą tragišką nuotikį teip, kad, girdi, jokio pasikėsėjimo nebuvo; dalykas, girdi, toks, kad vakarykščia kanuolė buvo lavinama ir valoma; jos prižiūrėtojai, girdi, įdėjo bombą ir užmiršo išimti; ir per tai vietoj saliuoto tuščiu šuviu, išsišovė bomba... Turbut nereikia ir pridėti, kad tokiam paaiškinimui niekas užrubežiuose neįtiki; neįtiki jam nė patys maskoliai—nes jau per daug mistiškas. Tariama yra, kad vienas augštas urėdninkas, kurio priežiurai buvo pavesta kanuolė, nusizudęs.

Taigi šiuo sykiu caras nuzudyti dar nepavyko. Šis pasikėsėjimas ant galvos silpna pročio Mikės iš eilės yra triliktuoju...

Bet eikime prie dar svarbesnių ženklų užgimusios revoliucijos, kuri 22 sausio Peterburge apšviėjo snieguotas gatves išbadėjusių straiķierių ir varguolių minios krauju.

16 sausio iškilo didelis straiķas Peterburge Putilovo geležies ir plieno dirbtuvėse, kur keliolika tukstančių darbininkų pametė darbą labai dėl menkutes, iš pazuros, priežasties: jų priestovai buvo išvarę keletą darbininkų už prigulėjimą prie jų sąryšio, taigi kiti reikalavo juos priimti atgal, o pirmieji tą padaryti nesutiko. Bet tai tik proga išsiveržimo ilgai gruzdėjusios darbininkų neapykantos ant lupikų pabrūkantių. Atgal dveji metai tose pačiose dirbtuvėse teipgi buvo iškilę straiķai, kur valdžia tuoj pribuvo pabrūkantiems ant pa-

kazokus: kurstytojus suėmė, sugrudo į kalėjimus, dar kitus nuplakė... o daugumai darbininkų atėmė pašportus ir išvijo iš Peterburgo. Išvijo net keletą lietuvių, ypač kauniškių, kuriems nevale buvo pakiau išduoti iš valdžios nauji pašportai per dvejus metus... Reikia pridurti, kad Putilovo pabrūkanti yra daromi visoki valdžios apsteliavimai: kanuolės, šaudyklės, geležinkelių prietaisos ir kitoki inžinerijos bei geležies skryčių daiktai. Taigi čia yra tikruoju „bosu“—valdžia. Ir kadangi Putilovo pabrūkanti priestovai darbininkus baisiai skriaudė, sukė jiems mokesčius, tai darbininkai pasiryžo iššaukti visuotiną tose dirbtuvėse straiķą ir demonstratyviškai eiti į akyvaizdą paties caro, kur minė išdėstyti jam savo skundus ir skriaudas. Vargšai, jie dar nežinojo kad caro širdis dėl darbininkų suakmenėjo, ir tą savo nežinę krauju ir gyvastimis apmokėjo... Čia reikia biskuti sugrįžti atgal, į laikus Plevės. Mat tas tironas, sekdamas žalčio politiką, buvo užmanęs suorganizuoti darbininkus į ryšius (unijas), kurias, žinoma, butų vedžioję už nosės visoki caro tarnai teip, kaip dabar Amerikoje kad vedžioja visoki kapitolo samdiniai, ir tas butų buvę dar blogiau dėl darbininkų, negu kad pirmiau. Bet, nors unijos ten įvyko, tačiau į jas greit įsibrovė socializmo sriovė ir greitai tas unijas uždraudė pati valdžia, ir butų jas vel visai panaikinęs pats jų užmanytojas, Plevė, jeigu bomba nebutų padėjusi galą jo bauriam darbui... Taigi tų darbininkų sąryšių liekanos šiądien visai netikėtai pasirodė esant susidrutinusioms į stiprias unijas, ir tai veikiančioms ne tik prieš čulpikus triuso, pabrūkantius, bet ir prieš valdžią. Štai sustraikavus Putilovo dirbtuvėse darbininkams, ir jiems rengiant demonstracijas,

umai prisideda prie jų darbininkai iš Nevos laivinyčios, iš medvilnės, au-leklinyčių ir kitokių Peterburgo industrijos darbaviečių, kas padaro milžinišką ir beveik visuotiną sota-pilės darbininkų straiką. Sakoma, jog į penkių dienų bėgį bedarbių žmonių—straikierių ir jiems simpatizuojančių—susi-darė į 200,000. Socialistai nesnaudė. Jau pirmiau buvo, galima sakyti, jų rankose visi darbininkų ryšiai, dabargi jie tik agitavojo, išrodydami per kalbas ir atsisaukimus, kad kova su kapitalistais bus veltū-ga šinimu laiko ir spėkų, pa- kol į ją nebus įtraukta pati valdžia; kova tiesioginei, turi buti vedama prieš valdžią, prieš carą ir jo giminę; prieš visą Romanovų dinastiją, tą biau-rų despotizmo ir autokratijos kir-miną... Unijos ir pavieniai subruzdė. Unijos sutvertos Plevės dėlei sudemoralizavimo darbininkų, tapo pačiais val-džiai gresmum botagu...

Ant 22 sausio buvo sureng-tos didelės demonstracijos. Tuojaus radosi iš darbininkų burio—ir kas navatniausia—iš popų, apaštalaŲ. Laikraščiai paduoda vardus dviejų tokių popų: Gapono ir Sergijaus, kurie po „moliebtvų“ išėjo iš cerkvių bažnytiniuose aprė-duose, nešini kryžius ir caro paveikslus, o su jais ėjo tuks-tančiai darbininkų ir minia šip-jau žmonių, kuri juo to-lyn, tuo augo tištyn. Jie ėjo prie Žieminio Palociaus, kur tikėjosi kad išeis caras paklan-syti jų skundų ir pageris skur-dų buvį... Juk caras yra „ba-tiška“, jam vakar perdavė Sviatopolk Mirsky darbininkų nuolankią peticiją, kur prašo tik išėiti ir pasirodyti, ir pasi-klaudyti, ką minia jam papa-sakos apie savo vargus. Bet, prieina minios prie Narvos vartų—uždaryta! Podraug pa-matė, kad buris kavalerijos apspietė demonstrantus ir lie-pia išsiskirstyti. Bet žmonės

neklauso, sako: „mes norim matyt tėvutį carą, leiskite!“ Išiveržia minia per vartus, bet čia girdi baisią komandą „ply!“ ir keletas dešėtkų sukrinta ant žemės apsilieję kraujais. Kada čia rami procesija pavirto į pe-klišką carizmo tragediją, ties Maskvos Vartais irgi tas pats atsikartojo. Oficeriai liepė šaut gaistais (zalp) į burius beginklių vyrų, moterių ir vai-kų, net bėgančių. Korespon-dentas Press Association sakos matęs keletą moteriškių negy-vų, kurioms nugaros buvo su-gražytos kulkoms iš užpaka-lio. (Matyt, kad maskoliai daug narsesni namie, negu Mandziurijoje). Visi tiltai, bro-mai, skvėrai ir tarpekliai buvo užstatyti kareiviais, ir kur tik bandė demonstrantai persi-skverbti, ten sutiko kazokų nagaikas, pestininkų kardus, šaudyklių apysodus ir baisin-gus „ply“. Negalėdami žmonės oerėti per tiltus, ypač per Nevsky Prospekt, o girdėda-mi, kad ten jau liejasi jų bro-lių darbininkų kraujas, bėgo jiems į pagelbą per užšalusias vietas ant upės Nevos, pas Žie-minį Palocių, kur caras-batiu-ška iš savo meilės atsakė dar-bininkams ugne ir kardu. Bet ir čia juos sutinka eilės karei-vių ir išsklaisto šuviais. Žmo-nės šaukia: „Mes atėjom sudėt po kojų carą mūsų žemiausius prašymus; tegul caras išėina ir išklauso mus; mes jam neda-rysime nieko blogo“. „Tegy-vuoja Nikalojus II. Jeigu jis pažvelgs į mūsų padėjimą, mes tikime, kad jis susimylės“. „Mes nebegalim ilgiau išverti skausmų. Geriau syki numirti ir viską užbaigt“. Toki šauks-mai demonstrantų, atėjusių pas carą su nuskurusioms pa-čioms ir vaikais, sutiko „susi-mylėjimą“—kulkas. Minia šaukė į kareivius: „jūs esate mūsų broliai; jūs negalite šaut į savo mažesnius brolius“. Bet nesiliaujant kareiviams dovyti demonstrantų, minia vis siuto

ir gražus atsiliepimai persikei-tė į baisius ir biaučius keiks-mus, kokiais yra gausus mas-kolių žodynas. „Mesgi ne ja-ponai; kam jūs mumis žudote? Argi jūs ne ta pati ruska mo-tina pagimdė ką ir mus“—tuli kalbėjo į kareivius. Dar kiti rėkė: „paleistuvai“, „ištvirkė-liai“, „šunjs“ ir dar biaures-niais žodžiais koliojo.

Stoka vietos nedaleidžia tiek daug aprašyti apie Peterburge dedančiasias baisybes. Negali-ma dar ir dėlto, kad nėra žino-ma visų tos kruvinos dienos išgalių. Rašant šituos žodžius laikraščiai paduoda žinią, buk per šias demonstracijas žuvę žmonių iki 1,500 užmuštų, ir 5,000 sužeistų. Užmušta ir straikierių vadovas, popas Sergijus. Popas Gopan esąs sužeistas bet darbininkai jį iš-liuosavę ir padėję atvangioje vietoj. Ši demonstracija buvo rengta be ginklų, nes darbi-ninkai nesitikėjo ant tokios ca-ro barbarybės, ir dėlto gi de-monstrantai negalėjo karei-viams parodyti nė mažiausio pasipriešinimo. Vietomis jie net suklaupė prieš žudikų ei-les, bet visgi oficeriai liepė šaut į gulinčius net. Ir apart išdauzymo langų kunigaikščio Aleksio palociuje, straikieriai negalėjo parodyt jokių savo keršto. Bet dabar jie, pamatę kokias malones galima geruo-ju nuo caro gaut, sakoma, jog skubinau ginkluojasi ir rengia-si prie demonstracijos ginkluo-tos. Tuomtarpu caras paliepė pastatyt ant kojų visą esančią Peterburge kariumenę, ir net partraukti regimentą iš Rygos, kas bus iš viso apie 50,000 ka-reivių, kurius pavedė priva-džiojimui kuningaikš. Vasilči-kovo, o Peterburgą apšaukė ant kariško stovio.

Jau po demonstracijų, kuo-met klanai kraujo talkšojo ant Nevsko prospekto, ties Narvos ir Maskvos vartais, visur gir-dėjos balsai žmonėse baisyos pagiezos valdžiai. Daugelyje

viety žmonės sugriebė bile ko-kius urėdninkus, kurie tik ne-šiojo caro tarnystės uniformą, juos apdraskė, ginklus atėmė ir sulaužė, o vieną generolą ant Nikolsko tilto užmušė.

Tiek maždaug yra žinoma apie Peterburgo žudynes, ku-rios kiekvienam broliui darbi-ninkui pridera nuširdžiai ru-pėti: juk ten žudosi ne kara-liai, kaip kad buvo Serbijoje, bet skerdžia straikierius, to-kius pat straikierius kaip ir čia Dievo palaimintoje Ame-rikoje kapitalistai šaudo ir kemša į kalėjimus. Priegtam dar mums lietuviams Maskoli-jos apyvartos yra labai akyvos nes prasidėjus revoliucijai ei-nasi podraug klausimas ir apie likimą mus brangios tėvynės Lietuvos. Mes turim tarti kuo-karščiausios simpatijos žodžius darbininkams revoliucionie-riams, nes jie kovoja draug ir už mūsų laisvę.

Isz Amerikos.

J u o k i n g a
k v a i l y s t e .

Pietinėse valstijose yra di-delės plantacijos medvilnės (bovelnos). Iš ten eina med-vilnė beveik į visas penkias dalis svieta. Bet šimet planta-toriai tiek daug jos prisėjo ir privalė, kad užvertė perpilnai visos Amerikos turgavietes ir žinoma, nupuldė prekę iki 5 centų už svarą. Kitose šalise ir-gi jau nebeima. Dabar planta-toriai rovēsi nuo galvos plau-kus. Ir štai atsirado gudruo-liai, kurie pradėjo per laikra-ščius agitavoti, kad plantato-riai, idant pakelti medvilnės prekę, turį jos daug ant laukų sudeginti: „deginkit vieną mi-lijoną gabanų—jie kurstė—ir jeigu dar prekės nepakils—de-ginkit kitą!“ Ir radosi tokių kvailių, kurie kaikur tokių ro-davijimų paklausė ir didelius plotus nuvalytos medvilnės su-pleškino.—Tai mat kokie vai-siai dahartinės tvarkos, kad

žmogus pagaminęs draugijos labai produktus, vėl juos naikina. O vienok miestuose juk medvilnė neatpigo. Čion visoki plutokratai kaip skutė žmones, taip ir tebeskuta.

Globėjai buržuazijos mokslo.

Angliški laikraščiai apskaito jog milijonierius Andrew Carnegie esąs įsteigęs ar apdovanojęs 1290 knygynų dėl angliški kalbančios liaudės. 779 tokie knygynai yra Amerikoje, likusi dalis Anglijoje. Ta labdarystė kaštavusi jam į \$39,000,000. Viename New Yorke yra jo apdovantų knygynų 119, kaštais \$6,360,000.—Matykit, kaip šios galdynės parizėjai lengvai nusiperka nemirštamą garbę labdarių. Jie tik taria žodį, ir šimtams tūkstančių darbininkų esti numušta mokesčiai, kas per metų laiko supila Carneg'iams milijonus dėlei nusipirkimo garbės ir sustiprinimo buržuazijos mokslo.

Moteris pelnytojos duonos.

Bureau of Labor surinko pranešimus nuo 25,440 šeimynų per 33 valstijas apie darbo sanlygas. Tensakoma, jog šiauriniuose pakraščiuose Atlantičiojeina prie sunkių darbų moterų 9%; pietiniuose pakraščiuose, 14%; vidurinėse valstijose, 6%; irtolimuose rytuose 3%. Visoje Amerikoje 8.68% moterių pelno duoną prie sunkių darbų. Iš jų didžiama yra čiagimių. 23.26% motinų padeda vyrams maitinti vaikus, tai jau tiesiog eidamos pabrinkusna tai užlaikydamos įnamius ir kampininkus (burdingierius). Daugiau neg 5-ta dalis vargšų šeimynų maitinasi iš savo kudikių darbo. Visuotinas uždardis žmogaus-darbininko pareina per metus maždaug į \$749.50 iš kurių vyras teuzdirba 79.49%. — Tokias apyskaitas paduoda valdzia, kuri budama kapitulistų atstove, zinoma, visuomet nuogumą faktų pridengia. Bet

visgi iš to aiškiai matyti, kad darbininkų luoma tuno baisioje vergijoje. Ir kur čia dabar ta gerovė, kuriaja amerikoniai taip skardina raštuose? Kur čia proga vargšui pakilti iš tamsybės, kad jis neturi kuometik pasimokinti, bet ne ištekliškai pragyventi? Vaikeliai vieton mokyklių, turi eiti darbuos, kad padėti tėvams išmaitinti šeimynas.

Provasu paleistuve.

Tulas New Yorke piniguočius, John R. Platt, gana senas našlys, išgyveno su tula negre, Hannah Elias, daugiau 20-ties metų „medaus ryšyje“ ir iškleidė ant jos užlaikymo 685,000 dol.; dabargi nori per teismą tuos pinigus atimti. Jo „širdelė“ neslepia, kad ji senio pinigus išvaide ant saldaus gyvenimo, bet atiduoti neketina, nes apart „meilumų“ ji sakos daugiau nieko neturinti. Ji gyvenusi gana plačiai ir buvusi duosni ponis: dviems savo advokatams išmokėjusi 30,000 dol., o už rakandus ir patiesas (karpetas) išmokėjusi teipgi \$30,000.—Tai tik vienas iš šimtų paveikslėlis. O kiek tokių senų ir jaunų turčių—ištvirkėlių yra New Yorke, kurie užlaiko tukstantinius haremus paleistuvių, ir kiek yra vargšų, kurie prastoje jaunystėje sveikata, begamindami turčiams rojų, šiandier tampa vagimis ar kitokiais palaidunais, už ką paskiau sotys ponai jiems suteikia rojų už geležinių redelių (grotų).

Išz lietuviszku dirvu Amerikoje

Beloit, Wis. Nuo gana senei čia lietuvių galima sakyt visiškai nebuvo, bet prabėgusioj vasaroj, tartum juos ča kas būtų pasėjęs. Randasi čia jau net apie 9 šeimynas; vienučių gi skaitliaus eusekti nepasisekė. Daugiausia jų pribuvo iš Chicagos, mat kilus tenaitinėse gyvulių piovinyčio

se bedarbėm, daugelis prasišalino mėgindami sau surast laimę vietur.... Neužvydima jiems laimė, bet apgailaujamas jų padėjimas, beje nuomonės po kurių įtekme šie savę dengdami, gyvena gal tik dėl „svieto daugumo“. Jau kad pasirodo didžiausiais girtuokliais ir kazyrninkais, tai nereikia daug ir aiškīt (nors aiškinimas prie to linkusiem tiek gelbės kiek gaisrui druska), bet kas akyva tai jų sapaliojimai... Nagi jie rupinasi sutvert parapiją, kurioj galėtų savo „nemirtinas dušeles“ išganyt.

Ai tu svietai margasis! Pasirupint rodosi reiktų apie sutvėrimą nor kokios pašelpinės draugystės, idant laike kurio mirties ar ligos, nereiktų svetimos mielaširdystės meilaut bei elgėtaut pas svetimtaučius, kad kas duot po kokį dešimtuką nelaimingo pašelpai; tas pas mus labai tankei atsitinka. Bet kam mum rupinties apie šį gyvenimą! Musų tamsuoliai vien tik mislija apie dangaus linksmybes, teip kad net užsimisliję kartais rankas sukiša į mašinerijas. Ir tai vis „Dievui ant garbės“. *Vyzius.*

Port Washington, Wis.

Tarp vietinių lietuvių (kurių čia randasi apie į 300 ypatų) nieko įdomaus nėra. Svarbiausias patrijotizmas pas juos, tai simpatijos carpalaikiui, o pasidarbavimai, tai vis tik svajojimai apie įkurimą lietuviškos parapijos, kuri jiems esanti „labai reikalinga“. Rodosi užtektų musų karštuoliams paveikslų iš kitur esančių lietuviškų parapijų, o ypač į parapijas kunigo Ambrozaičio, kurs su savo geltonkase prieš nekurių laiką visose aplinkėse pridaigiojo jų, kaip grybų, pagalg ežerą „Lake Michigan“ vienur paėmęs ant išmokesčio 2, kitur 3 plėcius, galiaus pamatęs, kad čia bus dirva labai naši, nutrinkėjo sau į Waukegan, Ill., ir tenai tartum

Serbijos dabartinis valdonas įsiveržė ir ponauja; o jūs kurie pirmiau sekiojot paskui jį, nors galą gaukit. Pinigų įkišot po porą šimtų dolerių, rodos, kad jie būtų iš vandenio jum pasemti.

Panašei bus ir čia, jeigu tik musiškiiai nenuilsdami darbuosis toliau.

Girdėjau, kad čia yra iš keilių sąnarių susitvėrus T. M. D. kuopa; bet vienok susitikti su jos sąnariais dar ne kartą negavau. *Kaimynas.*

Baltimore, Md. 52 num.

„Vienybės Liet.“ p. m. p. P. straipsnelyje „Neužbaigtas klausimas“, primena apie „Mokslo Draugystės“ pinigus, kurių yra su virš \$40,00 ir kurie gali bankoje prapulti, jei komitetas apie tai nepasirupis. Teisybė, jau ir dabartės „M. Dr-stės“ draugų Baltimorėj mažai liko: vieni išvažinėjo į įvairius miestus; Jonas Stočkus numirė, o laikui bėgant gali ir su kitais panašiai atsitikti. Todelei dabartės yra laika apie tai pasirupinti, kad lietuviški centai nesudiltų svetimtaučių rankose. Taigi juos reiktų atimti ir sunaudoti ant abelnų mus reikalų. Aš patariu juos atimti ir sunaudoti ant socialistų agitacijos tarp lietuvių, ypatingai ant socialistų laikraščio, kurs yra bendrai rengiamas išleisti ateinantį pavasarį. Juk „Mokslo Draugystės“, kaip ir socialistų, mierys buvo budinti darbininkų luomą, zadinti jojo norą apšvietos! Taigi ir dabar būtų tinkamiause tuos pinigus suvartoti dėl naudingo visiems abelno reikalo. Teipogi keletas metų atgal, Baltimorėj buvo susitvėrusi „Operitorių neprigulminga unija“ kuri nepoilgam paio, ir čia keletas lietuviškų centų guli be naudos. Kamgi juos laikyti? Vertėtų suėjus nutarti ir ant ko nors juos sunaudoti. Tas teipgi būtų tinkama pa-

vesti fondan įsteigimui minėto socialistų organo, ar ant ko kito. Komitetas minėtos unijos yra: kasierius V. Kvedera; apieknai kasos: J. Jegela ir A. J. Karalius; finansų sekretorius yra numiręs; todėl nežinia, pas ką yra finansų knygos. Taigi jeigu kas iš Baltimoriečių jas turite, ar žinote kur yra, tai praneškite. Vienok jeigu knygos ir neatsiras, tai visgi reikia kas gero daryti; o mus kasierius yra teisingas, ir vienas iš pirmutinių socialistų Baltimorėj; todėl ir be finansų knygos išduos teisingą rokundą.

A. J. Karalius.

East St. Louis, Ill. 14 sausio vietinė S. Daukanto Dr-tė kelė savo balių ant dr-tės naudos, bet žmonių nedaug tesusirinko, nes buvo šalta; priegtam fanatikai, kaip davėsi matyt, nenorėjo duoti pelno tautiškai dr-tei; todėl nedaug ką ir pelnė. Fanatikai dar nesiliauja prieš dr-tę ir S. L. A. kuopą kovot. Giridima, kad šv. Jurgio „susaidė“ pagal savo konstituciją ant pereito susirinkimo, nutarė atimti tiesas visiems tiems, ką priguli į S. Daukanto Dr-tę, bet dar neturi tikrų žinių katrie iš jos sąnarių į tą dr-tę priguli. Gal toliau nutars tokius sąnarius išmesti ir iš dr-stės. O tai tau ir teisybė, ir žmoniškumas.

Trom tarpu daug S. Daukanto dr-tės sąnarių žada persikelti į kitus miestus, kurie nors prie jos ir prigulės, bet budami toliau negalės pildyti jokios tarnystės. O čia nors sąnarių nestoka, bet į komitetą mažai tėra atsakančių. Todėl reikia iš laiko pasirupint, kad dr-tė arba S. L. A. kuopa nepakriktų. Velytina, kad geresni tautiečiai iš vietinių, St. Louis, Mo., ir kitų aplinkinių miestelių, jeigu nori kiek dėl tautos labo pasirupint, umai rašytųsi prie šios tautiškos dr-stės. Jeigu kas nenori

rašyties prie dr-stės, lai rašosi vien prie S. L. A. kuopos, tai bus šioj apielinkėje nors viena tautiška dr-stė. Kitaip, žinoma, ims viršų kryžiokai, kurie pastarame laike labai subruzdavo savo armijas didinti, ir tas jiems gana sekasi; bet jų darbai ir „susaidės“ lietuvių nenaudingos, ir juo toliau juo daugiau tautystei, arba praplatinimui tautiškų įdėjų gali užkenkti nes fanatikų ten yra daugiau negu reikia.

Collinsville'j žada diena po dienos susitvėrti S. L. A. kuopa' nes neperselei ten apsigyveno keletas gabitų vyrų pribuvusių iš kitur; jie žada teipgi dėl savitarpinės pašelpos prigulėti į S. Daukanto dr-tę; tai būtų gera parama. Velytina geros pasekmės. Lietuviai ypač E. St. Louis'e nuolatos dauginasi. Todėl reikia čia pradėt rupintis ir apie praplatinimą apšvietos ir lietuvių tarpe vietinių tautiečių. Stabdytojų ir priešų rods gana turime, bet jie visi tamsūs, profesionališkų anti-lietuvių nėra; todėl susikuopinus apšviestiesiems, galima būtų tamsumus atremti. Geri daigai jau čia yra įsėti. Apart S. Daukanto dr-tės, S. L. A. kuopos, ir jaunų liet. politiško kluibo, E. St. Louis'e gal nusiseks sutvėrti ir kuopas T. M. D. bei L. S. P. A. (kurią mėginame sutvėrti). Yra tai pirmutiniai žingsniai tautiško krutėjimo, reikia tik visiems geresniems tautiečiams nesivilkinti su prisirašymu, paskui traukti kiek išgalima ir savo draugus, ant susirinkimų neužmiršti aiškint tautiškus reikalus, ragint prie aukų tautiškiems fondams, aiškint, kad vietiniai lietuviai pamylėtų mokslą, netingėtų skaityti naudingas knygas ir laikraščius. Duot suprasti neišmanantiems, dėlko lietuvių tauta yra teip paniekinta, ir koku budu mes galime pakilti augštyt, susilyginti su kitoms tautoms garbėje, ir apšvietime. Nereikia

tuoj užsipuldinėt ant tikybos, nes to daugiausia iš mus maž suprantančių tautiečių nepakelia, ir dėlto ne vien patys kartais prasišalina, bet ir kitus patraukia. Darant viską nuosaikiu keliu, galima bus už kokio laiko išvysti puikus vaisiai. Reikia netinginių darbininkų; reikia daugiau dirbti, mažiau girties. Kiekvieno gero lietuvių yra butina pareiga, nežiurint savo naudos ar pelno, — dirbti! Jeigu darbas nesiseka vienaip, reikia pradėt iš kitos pusės. Jeigu vienas esti priverstas pasitraukti nuo darbo, kitam reikia užimti jo vietą, kad pradėtas darbas nepersitrauktų ir nereiktų jį iš nauja pradėt. Pasirodykime, broliai, kad mes esame vaikai prabočių narsunų: Ringaudo, Gedimino ir Vytauto; kad nors ir slėgiami iš visų šalių, neesame dar su visu ant dvasios ir susipratimo numirę, kaip mūsų slėgikams rodosi. Na, tik visi suvienytomis pajiegomis darban, — o išnyks visi burtai, išgamos, judošiai, fanatikai, ir despotai, ir tada Lietuva liks liuosa. *Laumės Vaikas.*

Cleveland, O. 8 sausio vietinė lietuvių socialistų kuopelė susirinkom pas Juozą Samuolį ir nutarėm prisidėti prie Liet. Soc. Partijos Amerikoje ir paremt, kiek galint, visus tos partijos reikalus. Sąnarių mūsų kuopelėje yra 6. Buvo užkviešti ir kiti per laiškus, bet jie nors pirmiau prie kuopos priklausė, vienok dabar ant susirinkimo nebepasirodė. — Tarp kitų menkesnių mūsų nutarymų, mes patariame organu I. S. P.-aj A. paimti „Vienybę L.“, bent tuomtarpu. *Sekr. Ignas P. Lapinskas.*

Toronto, Canada. Čia yra gana didokas miestas; pereitam pavasaryj čia išdegė daug miesto namų ir dirbtuvių, kurias dabar vėl atstatato naujai, ir darbų vis dar dauginasi.

Lietuvių čia yra apšiai. Jie beveik visi atkeliavo iš Anglijos ir Škotijos. Sumanesnių arba maždaug apsišvietusių nėra beveik nė vieno. O būtų labai gerai, kad čia susitvėrtų kokia tautiška arba darbininkų dr-tė pavyzdin: S. L. A. arba T. M. D. kuopa, arba kuopelė L. S. P. A., arba bent kokia pašelpinė. Kiteip, visi lietuviai taps sužvejoti į gaudrašių tinklą, kurį jau ir dabar spendžia tuli lenkų parapijos agitatoriai, rinkdami nuo lietuvių dolierius naujai busimam kunigui. Ypatinga čia stoka lietuvių merginų. O jos čia greit galėtų gauti darbą, kurios bent kiek moka angliškai ir prisimano prie kriaučystės darbų. Čia rubsiuvių darbiečių yra gana daug — vyriškų ir moteriškų. Yra teipgi ir „fandrių“, kur teipgi nesunku gauti darbą.

J. Vizni.

Johnstown, Ill. Čia yra lietuvių apie tuziną šeimynų ir apie keles dešimtis pavienių, kurie visi sutikime gyvena. Visi dirba anglių kasyklėse, išimant vieną karčemniką.

Tautiškas susipratimas po biskį kyla; yra jau kuopa S. L. A., teipgi užsidėjo draugystė savitarpinės pašelpos po vardu D. L. K. Keistučio, į kurią jau priguli 23 sąnariai.

A. Bajoras.

Sheboygan, Wis. Darbai dar vis šep-ne-teip einasi. Katrie gerai uzdirba, tie dziaugiasi; kurie menkliau, tie skursta. Prieš rinkimus prezidento žmonės kalbėjo „na, jeigu liks prezidentas iš „publikonų“, tai dirbs“. Bet dabar kai žiuri nė geriau, nė niek. Sakydavo: „aje, Dieve sergėk nuo kitų partijų, o ypač soslisčių (socialistų), tasyk algutės visai sumazėtų“. Bet tamsus kapitolo vergeliai niekaip nenori matyt, kad ir „publikonai“ algas mažina ir mažina,

o vietomis net pailgina darbo dieną.

Vietiniai lietuviai dvasiškai gana aptemę: vieni skaitosi save lenkais ir lietuviškai kalbėdami (lenkiškai juk nemo-ka) vis maišo „to jak pan“, „jak idzie“ ir tt.; kiti džiaugiasi, kad jų vaikai, girdi, lietuviškai namie nebesusišneka, esą „čysti“ anglai. Yra čia šv. Juozupo dr-stė, ant kurios mitingų nueina sanariai, pirmiau gerai įsitraukę baltakės, ir kelia ergelius. Paskui džiaugiasi parėję nuo mitingų, girdi „tai kad išsipludau tai išsipludau, gad... ant to mitingo“.

Senis.

Mt. Carmel, Pa. „Studijavokime socializmą“ nesenei praskambėjo žodžiai atsišaukime naujai besitveriančios Liet. Social. Partijos. Ar daug jį išgirdo, dar ikišiolei nežinia. Mēs gi, vietiniai lietuviai, vienok jo neužmiršome ir taigi idant patiems geriau pažinti socializmą ir prisidėti prie jo agitacijos tarp kitų lietuvių, nutarėm sutverti darbininkišką kuopelę, ir prisidėti prie L. S. P. A. Prie kuopos prisirašė 10 sanarių ir išrinko į komitetą: prez. Pr. Buraucką, kas. A. Bagdoną ir sekr. J. Banį.

J. Banis.

Scranton, Pa. 8 sausio ant susirinkimo, socialistų-laisvamanių kuopa nutarė pritarti Artojaus užmanymui, kad būtų pareikalauta nuo valdžios, idant surašant Suv. Val. gyventojus lietuviai būtų užrašyti į atskirą rubriką. Dėlei susižinojimo su kitais tame reikale kuopa išskyrė mane.

Jonas Kliučinskas,
514 Quay str. Scranton, Pa.

„Vienybės“ redakcija telefonas (PEOPLE'S telephone) 7145.

Apie „Spindulį“.

Laukiau diena po dieną, bene pasirodys tikras darbininkiškas laikraštis tarp Amerikos lietuvių, bet vis apsigalvau. To paties laukiau nuo naujo laikraščio „Spindulio“, ir čia vel apsigalvau.

Nekalbėčia apie tai, kad nebutų apsireiškusi jame ypatinga „dora“ kuri nėra užtylėtina.

Gavau nuo pažįstamo iki 11 numerių „Spindulio“. Peržiūrėję visus numerius, nuo galo iki galui. Nedaug teprišėjo tenai man skaityti, nes tai buvo tenai žinomi dalykai, iš kitur paimti. „Spindulys“

perdaug perspauzdina, o ypač iš „Darbininkų Balso“ ir aiškiai nenurodo, iš kur paėmęs, pastato dvi raidi „D.B.“ ir laižino visi skaitytojai iš kur paimta. Bet „Spindulys“ gyvendamas perspauzdinimu svetimų straipsnių, mizdamas svetimu turtu, eina dar toliaus: kartais nenurodo nė iš kur yra paėmęs; teip padarė su vienu laišku iš Mandžurijos patilpusiu „Darbininkų Balse“. Tą laišką perspauzdino kaip savo.

Butume nepaisė ant to viso, kad būtų „Spindulys“ pirmą perspaudinimo paprašęs daleidimo, būtų nurodęs lietuviškus socialistiškus raštus, būtų užsiėmęs platinimu socializmo mokslo tarp darbininkų, bet to viso neradome. Užtatai radome daug reklamų, apgarsinimų, apie visokius „prietelius“ karčiamninkus. Matyt „S-liui“ darbininkų reikalai nedaug terupėjo, bet „biznis“, ant širdies pelnas rupėjo. Taigi ant to viso žiurėsime iš pusės biznio, nes matyt jis teip supranta darbininkų reikalus...

„Spindulys“ rašo apie reikalingumą „doros“ kovoje, apie „etikos“ naudingumą. Pasakė tai teisingai, todėl pasistengsiu „etikos“ tenai pajieškoti. Bet pradėsiu nuo prastesnių dalykų, nuo žemesnių — biznio.

Raštas — yra darbo vaisiumi, kaip ir alus, batai, popieros, laikraštis. Už juos ima užmokestį rašytojas, kaip ir kiekvienas darbininkas. Pirmą negu galėjo parašyti, turėjo nemažą privargti besimokindamas, nedyvai, kad raštininko darbas yra labiau branginamas, negu garsinamųjų karčiamninkų alus ir degtinė. Kas ima svetimą daigtą, alų nors, moka už tą pinigų, niekas dykai neduoda ir dargi niekas nereikalauja. Bet su „Spinduliu“ išėjo kitaip. Jisai prigauo, prižvejoja pusę numerio iš kitur, o parduoda pusę savo tavoro ir pusę svetimo viską už savo ir nedaro teip, kaip pagal teisybės išpultų padaryti: negarsina, paveizdan: „Skaitytojai! pusę numerio mūsų, o kita ne, taigi vieton perspausdinėjimo be-reikalingo kreipkitės prie pirmojo šaltinio, dargi ten rasite daugiau“; arba nedaro ir ši teip: „pusę numerio mano, o pusę svetimų prirašyta, taigi turim atiduoti pusę prekės kam priguli, o už komisiją ir tarpininkystę atsiimam žinomą procentą“. Negirdėtis, kad būtų „Spindulys“ teip padaręs. Velijo užtylėti tą visą, o už svetimą darbą dėti į kišenę skambančius pinigėlius.

Daleiskim „Spindulys“ pasakys, jog niekas nepadeda, o numeris reikia pripildyti. Kas gi spyrė uždėti laikraštį, neturint spēkų, ypač kad spyrė prie to biznio dalykai, o ne kokie ideališki motyvai. Palaikyti gi biznierių neturim nė mažiausio noro. Kad platingą socializmą, tai kas kita, o to nedaug terasime.

Gal buti „Spindulys“ pasakys, kad mėš perspaudindami iš „Darbininkų Balso“ platinam socializmo mokslą. Lai buna ir teip. Tai kam tuomet naujas laikraštis? Juk gali eiti „Darbininkų Balsas“, kuris neturi apgavingų reklamų, pigesnis ir suteikia daugiau

medegos skaitytojams.

Dabar pereisim prie „doros“ ir „etikos“. Turime jo paties žodžius ir šiek tiek paaiškinti. Paimsim nors alų, šinkuojamą „prietelių“ karčiamninkų. Jeigu kas ima alų be žinios ir neuzmoka, kaip tą žmogų pavadydim? (Lai atsakymą duos ant to užklauso „Spindulio“ Redakcija). Ne kitaip dalykai stovi ir su svetimų raštų naudojimosi, ypač darant be žinios ir papykusiai daug paimant.

Primenam „etiškiems“ ir „doriškiems“ apie įstatymus, kurie apgina raštininkus ir išleistojus prieš raštų grobimą. Ir tebedarapt dar ir toliaus doriškiems, turėsime prie įstatymų kreipties, o pakol lai „doriejie“ studijuoja juos, daug daudingo ras tenai.

Primenu dar, jog nebutų, pretencijų, jeigu tai būtų tikrai socialistų laikraštis, dargi padėtume; biznieriams neturime nė mažiausio noro.

28. XII. 04. N. Dirvonas.

Isz visur.

Reikia tikėtis, kad tarpe Vatikano ir Kvirinalo (popiežiaus ir Italijos valdžios) neuzilgo įvyks tvirta sandora. Katalikiški Italijos laikraščiai pripildyti straipsniais ir straipsnukais, agitavojančiais į tą pusę. Valdžios organai, ypatingai po paskutinio vietinio straiko, kurį numalšyti padėjo kunigija su savo įtekme; ir ypatingai po perėjusių rinkimų, kur popiežius per aplinkraštį ragino katalikus eiti išvien rinkimuos su valdžia, kad apveikt socialistus—visi pradėjo laizyties prieš Vatikano politikierius. — Jeigu tokia sandora įvyks, tai apie ją galima bus pasakyti „aklas aklą veda, abu duobėn sukrinta“: klerikalai yra anuom balastu, kurs skenstančias monarkijas prigelbsti nutraukti jas, į dugną. Pribaigs ji ir Italijos monarkija.

Praneszimas.

Kankinių reikaluose.

Susitvėrus pernai „Kankinių Kasai“ pačioje Lietuvoje (apie tai buvo pagarsinta, neskaitant Amerikos laikraščių, teipgi „Darb. Balso“ N.1 š. m., „Varpo“ ir „Uk-ko“ N.12 p. m.) ir susiorganizavus jos Komitetui, visus tarpininkystės reikalus tarp pastarojo ir „Amerikos Kankinių Komiteto“, o teipgi ir kitus „Kank. Kas.“ Komiteto užsienio reikalus buvo apsiėmę iki laiko vesti vienkart abi „V-po“ ir „Ukininko“ ir „Darb. Balso“ redakciji. Toksai vienok abiėjų redakcijų, gyvenančių įvairiose vietose, varomas darbas buvo, dėlėi grynai techniškų priežasčių, labai keblus ir galų gale pasidarė visai neįgalimas. Prisiėjo „Kank. Kas.“ Komitetui pasirinkti visai atskirą savo užsienio atstovą, kurs galėtų vesti „Kank. Kasos“ Komiteto reikalus užsienyje ir tarpininkauti tarp jo („K. K.“ Komiteto) ir „Amerikos Kankinių Komiteto“.

Tuo „Kank. Kas.“ Komiteto užsienio atstovu teko likti man, žemiaus pasirašiusiamjam.

Pranešdamas apie tai mūsų visumenei skaitau už reikalinga teipgi priminti, kad aukos kankiniams galima siųsti po senovės visoms, dar pernai paties „K. Kas.“ Komiteto nurodytoms redakcijoms („Darb. Balso“, „Varpo“ ir „Uk-ko“, „Vienybės Lietuvinkų“ ir „Lietuvos“), kurios, pagarsinusios tas aukas savo organuose, nusiųs jas ar „Amerikos Kankinių Komitetui“ (Amerikos laikraščių redakcijos) ar „Kank. Kas.“ Komitetui užsienio atstovui (Vak. Europos laikr. redakcijos). Galų gale randu už naudingą teipgi paakinti, jog kankiniai ar šėip ypatos, nežinančios „Kank. Kasos“ Komiteto, o patyrusios apie reikalaujančius pašalpos kankinius, gali kreipties kankinių reikaluose su tam tikromis žiniomis ir nurodymais į augščiau minėtąsias redakcijas (reikalaujantiems parankiaus ir greičiaus butų atsišaukus į „Darb. Balso“ ar „Varpo“ ir „Uk-ko“ redakcijas), kurios per užsienio atstovą galės pranešti gautąsias žinias „Kank. Kasos“ Komitetui.

Gruodžio m. 1904 m. „Kankinių Kasos“ Komiteto užsienio atstovas *A. Vardas*.

„Kankinių Kasos“ apyskaita

už pirmąjį pusmetį (12 XII. 03 — 2. V. 04).

Ižengiamoji pasarga. „Kankinių Kasos“ pinigai dalijasi į dvi dali: viena dalis yra „Kank. Kasos“ Komiteto rankose, antroji-gi guli rezerve ar konspiracijos reikalams pas tojo Komiteto užsienio atstovą. (Tekste padarytos pertaisos yra atliktos per „Amerikos Kankinių Komitetą“. R.).

I.

Užsienio atstovo *) apyskaita.

Iėmimas.

Atsiųsta iš „Darbininkų Balso“ redakcijos	10 r. 38 k.
Iš Amerikos Kankinių Komiteto atsiųsta	300 r.
Iimta rublių	310,38 k.

Išleidimas.

Nusiųsta, pildant „Kank. Kasos“ Kom. nusprendimą, vienam kankiniui	50r.
Nusiųsta „Kank. Kasos“ Komitetui	250r.
Pačtos ir korespondencija	3,20

Iš viso išleista rublių	303,20
Iš viso įimta rublių	310,38

Antramjam pusmečiui atliko rubl. 7,18

*) Šią pusmetį atstovo reikalus pildė „Varpo“ ir „Ukininko“ redakcija vienkart su „Darbininkų Balso“ redakcija. Zr. atstovo pranešimą.

II.

Komiteto apyskaita.

Iėmimas.

E. A.....	rub.	6.00
a. a.		10.00
n. k.		5.00
X.		10.50
Pinigai, likę nuo vieno spektakliaus		5.21
M. R.		2.50
Varšuvietis		3.00
Iš Amerikos Kank. Komiteto atsiųsta		250.00
P. L. S. D.		30.00
Surinkta		1.38
Iš Odesos		5.00
Nuo Spindulio		12.00
Zanaviko draugyste.....		3.15
Agota Kamp. auka.....		13.00
S.		2.00
M. D.		14.05

Iimta rub. 372,79

Išleidimas.

Kankiniams: N1—10r.; N2—10r. 50k.; N3—10r.; N4—15r.; N5—3r.20k.
N6—7r.; N7—10r.; N8—5r.; N9—19r.70k.; N10—6r.

Iš viso išleista	rb.	96.40
Iš viso įimta	rb.	372.79

Antramjam pusmečiui atliko rb. 276.39

Prierašas. Apyskaita už pirmąjį pusmetį, dėlėi nepriklusomų priežasčių, labai susivėlino. Toliaus, iš viso ko galima tikėties, apyskaitos galės buti garsinamos savo laiku.

Už „Kankinių Kasos“ Komitetą jo užsienio atstovas *A. Vardas*.

„Amerikos kankintiniu komiteto“

Atskaita.

(Nuo spalio 4 d. 1903 m. iki lapkričio 1 d. 1904 m.)

Per tą visą laiką Amerikoj kankintinių įėmimai ir išleidimai buvo šie.

Iėmimai.

Nuo p. Olševskio, senojo komiteto kasieriaus priimta	\$519.43
Pas p. Paukštį iki spalio 4 d. 1903m. buvo suaukauta	\$120.37
Nuo spalio 4 1903m. iki lapkr. 1 1904m. aukų įplaukė	\$361.73
Iš viso į kasą įplaukė	\$1001.53

Išleidimai.

„Darbininkų Balsui“, senojo komiteto skola *)	\$54.60
Kankintiniui J. — ištremtam į Siberiją, nusiųsta	\$21.35
Kankintiniui N. — teipgi į Siberiją ištremtam	\$79.00
Į Europą „Kankintinių Kasai“ per užrubežinę tarpininkystę kovo 24 d. 1904 m., nusiųsta	\$158.25
Į Europą „Kankintinių Kasai“ teipgi per užrubežinę tarpininkystę, liepos 6 d. 1904 m., nusiųsta **)	\$262.00
Iš viso išmokėta	\$575.20
Pas kasierių iki lapkričio 1 d. 1904 m. pasiliko	\$426.33

Paaiškinimas. *) „Darb. Balso“ redakcija iš savo kasos buvo išmokėjus kankintiniams \$54.60 su išlyga ta, kad senasis Amerikos „Kank. Komitetas“, gavęs atskaitą, tuos pinig-

gus jei sugrąžins, bet įvykus senųjų komitetų tarpe nesutikimams, ta skola užsivilko net iki išrinkimui naujojo komiteto. Todėl tą dalyką turėjom užbaigti mes. Tai paaiškinam dėlto, kad katras iš aukautojų nepamislytų, jog su kokia intencija tie pinigai buvo siūsta „Darb. Balsui“.

***) Šie \$262.20 Europiečių atskaitoje nesiranda, nes jų atskaita yra tik už pirmąjį pusmetį, todėl jie bus paženklinta jų antro pusmečio atskaitoje.

Kankintiniams pagelbas arba aukas išdalina pagal reikalą ir apsprendimą Europos „Kankintinių Kasa“, kuri per savo tarpininkus priduoda mums, Amerikos „Kank. Komitetui“, reikalingas apie kankintinius žinias ir tt. Mes aukas siunčiame patįs tik tiems, kurie geras pristato rekomendacijas, arba yra žinomais lietuvių inteligentiškai visuomenei.

Atskaitas ant toliaus išduosime kas pusmetis. Ankstesnės atskaitos negalėjome išduoti, nes pastojus mums naujuoju komitetu, kankintinių reikalus kaip Europoje taip ir Amerikoje radome visai iširusius. Todėl iki visi kank. reikalai susitvarkė, įpatingai Europiečių tarpe, mes turėjome daug keblaus ir nereikalingo darbo atlikti. Aukautojai ant mus negali skųstis už nesiskubinimą su išdavimu atskaitos, nes „Vienybėje“ reguliariškai per ištisą metą buvo pagarsinama visi kank. įėjimai ir išleidimai.

Amerikos lietuviams-aukautojams turime pripažinti garbę, kad jie ikišiol savo brolius kankintinius taip broliškai atminė ir tikimėsi, kad jie nepamirš jų ir ant toliaus.

Sausio 12 d. 1905 m. Amerikos Kankintinių Komitetas:

Dr-as A. Bacevičia,

P. Mikolainis,

J. J. Paukštis.

Baldykit o atidarys jums.

Novelė.

Žiema apgulė žemę, apvyniojo ją savo snieguotais vystyklais ir, rodos, žiurėdama nuo augštai į žmoniją, norėjo tarti: tai spēka gamtos, ką tu, vabale, prieš ją įstengsi!

Pradžią žiemos, rodos, nebuvo šalta. Vieton sniego vis lijo ir lijo be perstovos; tai vėlnustojus biskį lietui ukai apsiuodavo žemę lik koks smakas, norėdamas žmoniją, kaip vieną giminę nors vieną kartą savo glėbyj palaikyti....

Sausis atėjo, atkeliavo su šalčiu, sniegu ir vėju. Pradėjo snigt, vėjas skaudžiai kaukdamas tarp Berlyno gatvių didino šalį ir žmoneliai sulaukė to laiko, bėgo gėrėtis gamta iš namų, stumdytis ant gatvių. Paziūrėti kas dedas ant Pričkaus gatvės ar po Liepoms! Stumdėsi durise karčiamų, kavinių; ėjo ant pasilinksinimo

į taip turtingas Berlyno *varietė*. Kiekvienas kurio kišenėje barška dar pora skatikų, ėjo iš namų ar stiklą alaus išgert, ar tai kitokiu budu pasilinksiminti. Matyt buvo jog visi ant gatvių niekuom nebuvo nusloginti, nė joks sunkus klausimas ne slogino jų linksmo budo, visi kalbė' garsiai, juokėsi linksmi, buvo liuosi nuo sloginančių linksmybę gaivalų.

Vienok ant tos gatvės ne visi buvo linksmūs. Kartu praslinkdavo koks jaunas vyras su užrustintu veidu. Iškart pažinai jame svetimtautį. Matyt buvo ant jo veido žymė užsidavusio klausimo, kuriam, galvą nu lenkęs ir tykiai slinkdamas tarp tos linksmybės jieškojo išrišimo, ir matyt buvo, kad tas išrišimas ne lengvai jam duodas. Bet, buvo tai lašas vandens jurių vilnise.... Slinko vaikinys tarp to linksmo gaivalo, kaip šešelis ant saulėtos žemės, ir nepalikda-

mas jokio pėdsako nuslinko su savo sunkiais mąstymais...

Linksmiausios gi buvo merginos, iš veido kurių, kaip iš gyvenimo knygos, aiškiai galėjai išskaityti jų praeitą ir dabartinį gyvenimą; matyti buvo, kad per jaunuose metuose teko joms suvalgyti obuolį Jievos ir, rasi, skanus joms jis buvo, nes troško jo dar daugiau....

Praslinkau ir aštarp tos linksmybės, priėjau prie Po Liepų ir žengiau Branderburgiškų vartų link.

Po Po Liepoms ir krutė' tas pats gyvenimas, ta pati linksmybė be mažiausio šešelio ją sloginančio. Vienok čia, vartuose vieno namo stovė' senelaitė ir laikydama pintinėle su brėžiukais, lyg nesavo balsu šaukė į praeinančius: „Backstrehhoelzer“.

Ir buvo tai balsas tikrai negantiškas. Iš jos veido davėsi, aiškiau kaip iš gyvenimo knygos, išskaityti jos visas nelaimės. Buvo gilios žymės nusiiminimo matyti, jeigu šiandien, nors už porą trečiokų, neparodos brėžiukų; ryto atlankys ją bausis, nenumaldomas svečias—badas!

Veidas senelaitės buvo apdengtas raukšlėmis, kaip plikas veidas dirvos vagoms. Matyti buvo, kad daug sunkių, nelaimingų laikų slogino tą silpną ypatą, kuri neturė tiek vilties, kad įstengtų visiems atramą duoti ir nabė turė' pasiduot. Nuplyšęs drabužis ledne—led dengė silpnus kuno sąnarius. Skylėta skepeta buvo užmesta ant nuzilusios galvos. Spalva veido geltona.... Vis kas ant tos senelaitės kartu su ja pačia buvo verksmingam padėjime....

O linksmybė, juokai, užganėdytas gyvenimas, švarus, šiltas apdaras ir sotūs skilviai slinko pro ją, kaip nedasiekiamos jai idėjos.

Ir veizė' senelaitė dar liudnesniu žvelgėsiu anttos visukuo užganėdytos žmonių gaujos ir graudu, graudu jai pasidavė pačios savės!

Ant jos ištiestos rankos su pora dėžučių brėžiukų nieks nė nepažvelgė. Visi ėjo tolyn, užimti tik savim, o jos graudus, pilnas šauksmo nelaimėje žodis: „Backstrehhoelzer“ nyko aplinkynėj, kaip nyksta girioj atbalsis šauksmo vien raskamas tuos pačius klausytojus—medžius. Teip....

Žodžiai senelaitės turėjo ir savo klausytojus. Buvo tai numirusios, kurčios ir aklos ant visokių nelaimių sienos rumų....

Praslinko jau keletas šimtų porų pro senelaitę, o dar nė viens ne įbruko į tą pailsusią ranką nė skatiko.

Gryžtant man atgal, išgirdau graudžiai ištartus žodžius: Baldykit, o bus jums atidaryta.

Įbrukau senelaitėi keletą trečiokų ir nuslinkau tolyn.

Doringa senelaitė! Ji atmindama žodžius rašto švento, laike nelaimės, jieškojo gebėsio tarp surudyjusių širdžių žmonių. Ar rado ji? Abejoju, kad but ką nors laimėjus, nes vokiečių širdyse kamaraitė jausmų jau nuo kudikystos yr pridengta žvilgančiu metalu, ten aiškiai galėtum išskaityt, jei žvilgėsis persmegtų krutinės priedangą: „auksas“.

Ir ta senelaitė baldino į tokias širdis! Baldino nabagė, nes mąstė atrasti pagelbą širdyse tautiečių, nežinodama apie tą, kad jų širdis jau senai tapo apvyniotos pluoštu materijalizmo.

Baldė senelaitė į širdis, kurioms pajautimas nelaimės buvo svetimu. Baldė senelaitė į širdis, kurios buvo aklos ir kurčios ant viso to, kas aplink dėjos, o matė tik savo išteklių.

Baldė senelaitė, baldė... baldė, nabagė....

Vėjas pradė' skaudžiau svilpti, šaltis didinosi o senelaitė vis dar baldė į tas sočias gyvenimu širdis tautiečių.

Baldė senelaitė, baldė nabagė, pakol nuovargis ne pakirto jai kojų ir pakol praeviai ne pradėjo retėti.

(Pabaiga ant puslapio 52)

Laisves Stovylos.

Kiekvienas amerikietis patrijotas labai gražiai tą žino, kad Amerika yra puikiausia šalis ant svieto, ir taigi viename pritvenkime mūsų sąmonės tokiomis bangomis pasididžiavimo, mes pasistatėm akyvaizdoje Atlantiškos Laisvės Stovylos.

Pasitaiko, kada policmonas smarkiai suduoda laisvam amerikiečiui buoze į galva, kartais ir visiškai nekaltai, laisvas amerikietis nueina pas kanules ir, skersai jas, pamato Laisvės Stovylos. Ir jis tada dąsino, kad jis yra laisvas.

Geležinkeliai jį apiplėšia, jį engia, jo sultis iščiulpia, išmelžia paskutinį nikeliją (—penkis centus) nuo jo už sėdėnę, ir duoda jam vietą, kur jis vos vos gali pastovėti. Jie užnuodija jo kraują su pašvinkusiu oru; jie sukriūša laisvo amerikiečio mandagias pakilnybes su skeveldromis griuvančio Brooklyno tilto. Bet jis pasižiūri į Laisvės Stovylos, ir jis jaučia, kad jis yra laisvas.

Jį sugnežina vagonai, apliedami špizines šėnis jo krauju; jo dvasę išvaro iš kuno vienoj akymirkoj—be išpažinties, be metavonės.

Laivukai ant upių užsidega ir įstumia jį tarp liepsnų ir vandens.

Pasivėžimų garlaiviai kas minutą jį turi akyvaizdoj su mirėcia.

Geležinkelių kaukalai jį troškina dumais, milijonieriai jį vindija debesise garų ir dumų vemiamų pabriku kami niais.

Jis pritaiso elektrišką šviesą, bet jos nevartoja, nes ji yra dėl jo neišpasakytai brangi; jis yra priverstas apsiebtis su smirdančiu ir pavojingu jo sveikatai gazu, už kurį teipgi moka baisiai brangiai.

Jis nuodija savo pilvą su patiektais valgymais iš nuodingų rukštymų ir nešvarių, ne-

NASZLAITE.

APYSAKA. Parašė M.

Nemuns kriekia ir putoja,
Neša dideles lytis;
Lytis trioška, piestu stoja,
Daro sukurius, vilnis.

Ten Baugputys lytis trina
Su baisinga pajiega,
Ir našlaitę jis masina—
Šaukias po sava globa.

„Eikš, dukrele. Aš padengsiu
Nuo to svieto nedoraus.

Čion prie manęs tu išvengsi
Gyvo pragaro biaurus!...

Eikš!... Priglausiu tave meiliai,—
Meilės juk neturi sviets!...
Užliuliuosiu tavę dailiai
Ir nurins tas buvis kiets”.

Nuo šio svieto mus našlaitė
Bėgo ne'tsigrėzdama.

Šoko pas bangų dievaitį.

Kurs tuoj apšautė banga,
Ir apsikabinęs meiliai
Emė jautriai ją bučiuot;
Už jos kančią emė gailiai
Ašarodamas dejuot.....

Pamylavęs jį paleido... —
Nes gerai mckė' ji plaukt,—
Kas per bairnė ant jos veido?
Kam pagelbės bando šaukt?..

Kam gi stengiasi ji, tverias,
Griebias už lyties vienos,
Tai pakla, tai vėl nerias
Vis apsiučiama bangos?

Gal pagailo jai šio svieto?

Iš bangų nor grįžt atgal?

Nedorybės kardo kieto

Ar gi da gailėtis gal?!

Išpažintojuos Mamono

Ar gal viltis da žibėt?

Tikinčiųjų tų šėtonų

Ar gi da gal jai gailėt!?!...

Ne!—jau vargšė našlaitė

Svieto šio neigailė’.

Tik pagailo kudikėlio,

Kurs po širdiją sukrutė’!

Ne gyvenimo suvelto

Gailis motina biedna;

Tik dėl kudikio nekaltos

Reiškas meilė jos šventa!...

Užbalga.

Didį balių darė ponas.
Daug svetelių atpyškė’.
Atvažiavo ir klebonas.
Užė—taurės lik čerškė!

Dailiai, meiliai jie puotavo
Augštagarbiai tie svečiai;
Žemiškų daiktų n'uzgavo—
Teip jie siautė padoriai!

Bet... Mat kvailos tos tarnaitės,—
Žinot protą jau mergos!—
Šnekas jos, jog kun's našlaitės
Esas išmest's jau bangos...

Tai nugirst vienai mat teko
Viešniai. Nors ir ne kvailė,
Bet svečiams štai ji ir šneka,
Jog išplukus skenduolė!...

Biaurų įspudį padarė

Ta negeistina žinia;

Kol šeiminkas ne nuvarė

To su vyno stuopine.

Jis juokavo,—esą, „nieko!

Nemune rast skenduolys,—

Tarti galima be grieko,—

Ne naujiena, mažmožys!”—

Džiaugės, jog svečiai nežino

To, jog vargšė ta merga,

Ką „p a t i” pasiskandino—

Buvo Edžiaus mylima.

Tapo greit gan išmintinga

Duota kunigo roda:

„S a v z u d e ta nelaiminga

Tur rusųj but pakasta....”

Nuvarginta Tėvyne.

Už sienos angštūčio to kambario mano,
Sau linksmas puota kaip tik ji įmano:
Dainuoja ir šoka, muzykė tik gaudžia...
O man, tartum replės liudnums širdį spaudžia...
Iš kur tas liudnumas? Ko širdį man peršti?
Kodėl man jų džiaugsmas gesin jausmų karštį?...
Ir teip man besėdint su knyga už stalo,
Prie, krečiamos drugio, šviesos žvakės galo,
Galvoj mislį užia... vien dužgia ir kripšda,
Kaip avilyj bitės, ir nuolat vis šnipšda:—
Nėr laisvės, lygybės—nėra nė Tėvynės!”...
Ak, nors man ir gula kaktams ant krutinės,
Vienok stengiuos—klausiu: kaip tai? kur ji din-
[go?!

„Naguos kapitalo sušalo, sustingo!”...
Kaip? sušalo? mirė?—klausiu nusimines:—

Juk teip aš ją myliu! tai kaip nėr Tėvynės?

„Tai nėr!”—vėl atsako mišlį ne malonios:—

„Žiurėk kas ten dedas tuos ašarų kloniuos...
Senovėj ten brolių vienybė zydejo

Ir visi vienodai Tėvynę mylėjo;

Štai, tos meilės urvuos dabar vilkai staugia!—

Tenai brolis brolių silpnesnįjį smaugia,

Kalbėdams: „Mylėkim Tėvynę, mylėkim!

Už ją praliet kraują, brolau, nes'gailėkim...”

Nes tai ji yr' motina mūsų geriausia"...
 — „A! ką krauju silpnojo tvirtus nuprausia!"—
 Tariau ir pašokau... Šviesa sudrebėjo,
 O kambario sienos liudnai sukrutėjo
 Ir ta šviesa žvakės aplietos ligusta,
 Išblyško lyg žmogus, kur mato, jog žusta;
 Arba tas, ką laimės žmonijai vien troško—
 Dabar, apstots budelių, girdi kaip poška
 Laužai, kardai čerška; jis nor da pratarti
 Į sudžią—idėją, ne savę užtarti!—
 Nervingai pakrutin tik mėlynas lupas,
 Bet jau per koktumą jam dust žodžio upas...
 Teip veidas tos sienos drebeį nusimines...
 Nel—tai apsureiškę veids mano Tėvynės,
 Kurios stiprus sunų jos balso negirdi...
 Ir teip silpnam broliui da nuodija širdį:
 Kalbėdami jam apie meilę Tėvynės,
 Įgrudžia į žiotis tamsos ir kankynės!...
 Mylėk tu Tėvynę, bet ką ji tau duoda—
 Spėkas, jausmus, protą—nešk jiems į aruodą!...
 Teip ilgai dumojau... Ten stygos vis gaudė.
 O mano galvoje mislis mislį gaudė:
 „Ner vargšams Tėvynės!"... Liepsna žvakės

[dreba..

Ji krupsi ir mirksi, žiur bailiai į grabą;
 Liudnai galvą lenkė, į ašaras merkė;
 Pašoko, vėl krito ir jau užsimerkė...
 Jau mirė!... Šviesos ir Tėvynės netekęs:
 „Requiescant in pace!"—tariau lyg apjaktęs...

Št!.. Kas ten?.. Palaukit!.. Kas ten lyg dejuoja...
 Tai ji... ji! Tėvynė!.. Tai ji da gyvuoja?!
 Oje, kaip nuvargus!.. Štai ein palei murą...
 Uh! Suskaiyt kaulus gali jai per skurą!..
 Tai vis jos sunaus... jos sunaus—patrijoto,
 Skriaudimui silpnųjų ji teip suvartota!..

Visai jau mums vargšams akis apmuilavo...
 Ei, broliai, nepleiskim mes motinos savo!
 Mums laikas tuos pančius nuo savęs numesti
 Tėvynei mus vaistą mes turim atrasti!...
 Palaukit... Mus akis muilu juk apdergtos—
 Prieš darbą tą akis tur buti atmerktos!
 Klausykite: aš stengiaus, kaip galiu, pratrikti,—
 Puse bent lėlėlės galiu jau matyti;—
 Matau: kur dangus su žeme sau bučiuoja,
 Kalnelyj, kurs rutoms žalioms vainikuojas—
 Kas blizga teip jautriai kas ten spinduliuoja.
 Tai mokslo šaltinis ten versmėms liuliuoja!
 Oi, bėkime, broliai, tenai apsiprausti—
 Smekčia! per sargybą, kuri nor uždrausti
 Mums šviesą tą teisią ir siulo mums „šviesą",
 Kuri tuo paduksta išvydusi tiesą!...
 Tenai apsiprausę mes viską suprasim
 Ir melo tai šviesai ten kapines rasim...
 Prasmegs ten Olimpas biauraus kapitalo!
 Ir tad darbininkų parengsim mes stalą...
 Tą poutą pakelsim vien dvasioms teisybės:

Liuosybei, Brolystei ir dvasiai Lygybės.
 Ir garbei tų dvasių kankles mes užbelsim,
 Ant zenklo ramybės šią giesmę pakelsim:
 „Dirbk dėl visų vienas, visi gi dėl vieno!"
 Su mums ir Tėvynė mūsų džiaugsis tą dieną!..

J. Mėmelė.

Girtybė.

Nenoriu alučio—nė šio, nė to,—
 Aš galiu gyvuoti gerai be jo;
 Nerandu linksmybės tarp tų svečių,—
 Man skausmą užduoda girtybė jų.
 Nerasiu ten draugo, oi ne, oi ne;
 Nuvarginsiu protą alaus gare.
 Man galva apsunkus be apvynių,
 Matant jų nelaimės, tamsybę jų.—
 Girtybė, tai versmė karčių vargų,
 Ji aptemdo protus daugio žmonių!
 O meili sesaite ir tu, brolyt,
 Skubėkim girtybę šalin varyt!
 Mus brangią Lietuvą sumerkė ji,
 Nudraskė žmogelį vargingąjį.
 O nuodai prakeikti, šalin, šalin!
 O mokslas, o šviesa, pirmyn, pirmyn!

Laukinis.

Paraminimas I.

Ukanos dienos, širdij neramumas,—
 Pažvelgus danguj debesį tematai...
 Spaudžia ir slėgia krutinę sunkumas;
 Kur galvą priglausti jau pats nebžinai.
 Sviestas-gi niekniekais savo tikt žudo
 Ir teip jau suvargintą dvasę žmogaus,
 —Šio troškimų, kančių, nelaimės sunaus,—
 Sviestas tikt niekniekais mintis jo kliudo
 Ir geidimus sutur jo noro plataus,—
 Ir jo idealus naikin pagaliaus!

Štai ant dangaus debesų jau nebliko,
 Jų vietoj miakčioj žvaigždžių spinduliai:
 Tartum skausmai bi nutilo—išnyko...
 Ir dvasę ramina šviesesni jausmai—

Emers.

Mokslo mums reik!

Lietuvą apskleis šviesos spinduliais,
 Kad broliai sukils, pragaiš skauduliai.
 Tauta mūsų pakils iš vargų augštytyn,
 Mokslas ir daila, žengs ir žengs pirmyn.
 Tėvynei užaugs iš aukų vaikai,
 Tautos puošalai. Bus laimės laikai!...
 Dabar tik ponai mokslą gal naudot:
 O neturtingas, tur tamsoj klajot.

Laukinis.

valgomų augalų, nes viską
 sveikesnį vartoja tik tie, kurie
 gali brangiai mokėti, t. y. mi-
 lijonieriai, kapitalistai; žėdnas
 jo atsikvėpimas pilnas tifoido
 bacillių (—karštligės užkretų).
 Grobimai, lupimai, plėšimai
 siaučia po visą šalį, ir tula da-
 lis guodojamų tėvynainių ir
 valstiečių tikrai jais ir teuzsi-
 ima.

Argi šitie dalykai, pavieniui
 ar urmu, galima vadinti prie-
 spauda? O, niekad, niekad
 brolau! Argi mes neturime
 Laisvės Stovylo? Mes esam
 laisvus. Priespauda negali mu-
 sų pasiekti.

Tai yra brangi ir kulta są-
 monė.

Kiekviena šalis, turinti to-
 kios didelės apglamos Laisvės
 Stovylą, negali but vadinama
 kitokia, kaip tik šalimi laisvės.
 Vargšės ir bėdės, tos senos ir
 sutrunėję šalys Europos! Jos
 neturi tokių didelių Laisvės
 Stovylių, ir stena slėgiamos le-
 tenoms monarkų ir despotų.
 Jos pravėpsojo pasigaminti
 sau Bartold'ius. Per tai, jos
 visada pasilieka po baudžiamų
 jungu.

Mūsų Laisvės Stovylos švy-
 truoja sau išdidžiai iš tolo, ir
 kiekvienas nualintas ir nu-
 skriaustas valstietis tekreipia
 savo nuvargusią dvasią prie to
 laisvės paminklo ir tepasi-
 džiaugia savo didele liuosybe.
 —New York Globe.

Vertė Vargomatis.

Balius! Balius!

Susiv. L. A. kuopos 68 bus
 kelemas 28 Sausio 1905 m. ant
 salės P. Baleišio Breslau, Pa.
 Užprašome visus iš visos apie-
 linkės kuoskaitlingiausė ant to
 puikaus balius brolius ir se-
 sutes. Įžanga dovanai.

Komitetas.

Nuo Redakcijos.

Už korespondencijas ir apgar
 sinimus „Vienybės" redakci-
 ja neatsako.

(Pradžia ant puslapio 49)

Baldė nabagė turėdama viltį, kad Tas, kuris išliuosavo svieta iš nuodėmių prigimties, Tas kuris teikė meilę vieton piktybės tarp žmonių, Jis, Jezus Kristus, pažvelgė ant jos; Jis juk tarė: „Baldykit, o bus jums atidaryta“.

Turė' nabagė viltį, turė' stiprią, kad žodžiai Išganytojaus atras atbalsį širdyse žmonių, kad jie duos jai pagelbą...

Baldė senelaitė, baldė... baldė, nes tikėjosi, kad jai bus atidaryta!

Baldykit, o bus jums atidaryta, — pratarė senelaitė dar kartą ir nukiutino namų link, pasiremdama kriukeliu ir ant pasienių.

Ir lipdama trepais ant penko gyvenimo į savo bakuzėlę, dar kartą pratarė:

„Baldykit, o bus jums atidaryta“!

J. Terpilora.

Pajieszkojimai.

Pajieskau Alzės Adomaitienės (po tėvais Derės ciutės) Suvalkų gub., Senapiilės pavieto, bus 14 m. Amerikoje. Vidutinio ūgio, rauplėta dantys prysakiniai dideli, kaip juokiasi iššioja, nosis smaila ir ant kaktos turi plėtmą, palikus čionais vieną, vaiką 4-rių metų, o antrą 4-rių mėnesių, 5 metai atgal ištrūkus iš po geležinių grotų išdurė į Pittsburgo kalnus su Portinatu Kazlaucku, kuris yra palikęs Lietuvoje pačią (po tėvais Barbora Giebraičiūtė) Kauno gub. iš žemaičių. Kas apie tokią porelę duos man žiną bus prieteliškai užgane linti, nes man reikalinga žinoti, ar jie gyvi ar gal Dievui dušę atidavė. Kazys Adomaitis, Gardensville P. O., Baltimore, Md.

Pajieskau savo dėdės Silvestro Ukinso Kauno gub., Panevėžio pav., Krakinavos parapijos, o teipgi pajieskau savo draugų Kazimiero ir Pranciško (kaip jie vadinasi? R.) teipgi paminėčių šis tas pačios apygardos. Kas žinot apie juos, malonėkit danešti ant šio adreso: Juozapas Svirskis, 11 Fullum str., Montreal, Canada.

Nuo kasieriaus S.L.A.

Jeigu kokios kuopos šią nedėlią prisiuntė bertaininę mokestį, o negavo atsakymo, malonėkite palukėti, nes aš esu ant Jury Courto ir negalėjau atsakyti. T. Paukštis.

Susirinkimai.

Gentainiai!

Jūs žinot kaip yra nuožni caro valdžia dėl žmonių. Persekiojimai, Siberija, kalėjimai ir kartuvės — tai maskolių civilizacija, kuriaja caro kapočiai nori suglamžyti mažiausią liepsnelę valnybės. Atgal 18 metų muruose Varšavos citadelės pastatė 4-tias kartuves, ant kurių pakorino kunus kankintinių: St. Kunickio, P. Bordovskio, J. Osovskio ir F. Petrusinskio. Ta kova, prie kurios šaukia kankintinių kraujas žmones darbininkus, jau šduoda puikius vaisius. Caras dreba prieš žmonių susipratimą, ypač dabar, kada vikrus japonai peria neprieteliui valnybės kailį. — Tai gi paminėjimui anų kankintinių dr-stė St. Kunickio iš Ryšio lenkų socialistų, parengia sukaktuvėse jų nukankinimo, 29 sausio (nedėlioj), apvaikščiojimą ant Odd Fellows salės, kampas 18-tos ir Sarah str. Pittsburg, Pa. Bus kalbos, dainos, deklamacijos ir teatras iš lenkmečio laikų. Prasidės 3 po pietų.

Įženga kiekvienam dykai.

Komitetas.

Spring Valley, Ill. Liet. Sunų Dr-stės metinis susirin. 29 sausio (ant kokios vietos? R.) Meldžiame sąnarius susirinkti ir užsimokėti už dr-stės ženklą bei už organą laikraštį.

Sekr. *J. Danilauckas.*

A. Maslauckas ir Sunus,

LIETUVISZKI GRABORIAL.

Karietos ant veseilių, laidotuvių ir krikštynų. Vežimai perkrausty-mui ir t. t.

415 W. Main Street.
PLYMOUTH, PA.
Naujas Teleponas 7031.

Daktaras provos,

JULIAN CZUPKA,

Advokatas ir Notary Public.

Ofisas: 3 N. Main st. Wilkes-Barre, Pa., kas diena.

34 Lackavana Ave. Scranton, Pa., Panedėleis ir Ketvergais nuo 6 iki 8 vakarais.

Užsiimu provomis Wilkes-Barre ir Scrantuose ir teipgi pas skvairas palūdyjimus (doviernastis) iš rupina Rosijoje ir Lietuvoje.

Nauje apgavystė.

Naujai pasigarsinusi apgavystė kuri plačiai pasiplatinusi, kad nekuri aptiekorei pardavinėja gyduoles paojingas pavadydami tikrų vardais. Pamislykite kad tie apgavikai aptiekorei netik ištrauke pinigus bet sugadina sveikatą ir gyvenimą. Žmonės turi apsisaugoti nuo tokių savo nedraugų ir nelemtu atsitikimų pirkdami gyduoles pas ištikimus aptiekorius kad ir daugiau mokėdami už gyduoles. Iš to straipsnio matoma kad yra falšavojamas Trinerio Amerikanskas Elikser Kartusis Vinas. Nuo organizmo ir sutravėjimo nėra geresnės gyduolės. Ta didelė gyduolė vartojama bagotai natūrališkai iš vynuogių su mažiause dalė alkoholio ir speciališkomis inportavotoms šaknimis kurios geriause pagelbsti nuo sugadinimo vidurių per gyduoles visokio skyriaus. Priveda anos organizmą prie normališko ir sutravėjimo visokio maisto sustiprina padaugina kraują ir priduo-da energiją. Prašome nuolankai visų kurie turi nesmagumus vidurių nečystumą komlekcijos ir tų kurie turi tankei galvos skaudėjimą pabandyti naudoti Triners Amerikanską Kartujį Viną.

Gaunamas visose aptiekose ir pas patį fabrikantą, Joseph Triner, 799 S. Ashland ave, Chicago, Ill.

„Darbininku Viltis“

Smagiausias

Lietuvizskas Laikrasztis.

Nesilaiko jokių partijų — dėlto jo žinios teisingiausios. Išėina kas subata ir kaštuoja tik \$1.50 už visus metus. „VILTIS“ savo skaitytojams duoda didelės dovanas: laikrodzius, laikrodėlius, auksinius žiedus ir t. t. Kaip gauti tas dovanas, paaiškina „VILTYS“. Parašyk Postal Card'ę atsiuzdamas savo adresą, o gausi už dyką porą numerių „VILTIES“ su paaiškinimais.

Adresas:

„Darbininku Viltis“
SHENANDOAH, PA.

Naujausios knygos:

Apie konstituciją	15c
Seniems kanaaninkams ir pralotams, klebonams ir jauniems kamendoriams	10c
Už ką mes lenkams turim but dėkingi	15c
Tėvynainių giesmės	15c
Jozapa Miglovaras rasztai	10c
Spartakas, apysaka isz vergų sukėlimo gadynės	20c
Gyvenimo laszai	15c
Jaunikaiciams dienos	20c
Spauda leista	2c
Dziova ir kova su ja	30c
Tautiškas atgijimas lietuvių ir kitų tautų	20c
Dykaviečių apmedziavimas patarmės ukininkams	30c
Trumpa visatina Istorija dalis I senovės Istorija	25c
Sodžiaus vaizdelei apysakutė isz sodziu gyvenimo	5c
Paprasti rakandai ir isdarbiai isz šakų	25c
Kaip reik pinti rėčkas, baldai ir kiti pinamieji daiktai	30c
Ką ir kaip kai-kurie amatai dirba dalis I	20c
Pranašiaivimai Michaldos karalienės isz Sabbos	15c
Pragaro gilmės juokingas aprašymas apie kankynes pragare	15c
Darbininkų Balsas No. 1 2 3, ir 4 1904 po	15c
Girtuoklų Adynos	10c
Kunigo naudą velniai gaudo	5c
Davatų gadzinkos.	15c
Žodynas Juškos antra dalis nuo E. iki J. Plačiai išaiškinta	2,00
Ašis (apysaka isz darbininkų gyvenimo).	5c
Prie žydų klausimo	5c
Kovoje už laisvę, (draina 3 veikmėse).	10c
Viennos revoliucija 1848 m.	10c
Komunistų manifestas.	20c
Darbininkų Balsas.	15c
Naujes Lietuviškas Kalbomokslis	
Dovanėle vaikams ir sodiečiams	25c
Pasiskaityk skriaudžemas lietuvi!	10c
Vaina Maskolių su Japonais	5c
Naujes vėjas paputė	3c
Lietuvos lenku kantičkos	15c
Darbininku Balsas No 7 1904	15c

Adresuokit:

J. J. PAUKSZTIS & CO.
224 E. Main St.
PLYMOUTH, PA.

J. Stravinckas,

549 Main str. Edwardsville, Pa.
Laikau puikioje vietoje Saluną, užlaikau puikiausius gėrymus, alų, arielką, vyną ir skaniausius cigarus.
Nepamirškite atsilankyt pas savo tautietį.